

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು

ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿ ವರದಿ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಬಂಧಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯೆಂಬುದು ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ೧೯೫೬ ರಿಂದಲೂ ಕಾಡುತ್ತಿರುವ ಬಾಲಗ್ರಹ ಪೀಡೆಯಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಹುಟ್ಟಿನೊಂದಿಗೆ ಜನ್ಮ ತಳೆದ ರೋಗ ಇದಾಗಿದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಇದು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯೇನಲ್ಲ.

ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ (ತೆಲಂಗಾಣ), ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ (ಮರಾಠವಾಡ), ಗುಜರಾತಿನಲ್ಲಿ (ಕಚ್ ಪ್ರದೇಶ) ಒರಿಸ್ಸಾದಲ್ಲಿ (ಪಶ್ಚಿಮಭಾಗ) ಇಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಯಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಬಂಧಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಪರಿಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂದು ನಾವು ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳೆಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆಯೋ ಅವು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವಿಕಲತೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಒಳಪಡದಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶಗಳೇ ಇಂದು ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿವೆ.

ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ ರಚನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉಗ್ರ ಚಳುವಳಿಯ ಕಾರಣವಾಗಿ ೧೯೫೩ರಲ್ಲಿ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರಾಂತವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ತೆಲಗು ಮಾತನಾಡುವ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶವು (ತೆಲಂಗಾಣ) ಹೈದರಾಬಾದ್ ನಿಜಾಮ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು. ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ವಿಂಗಡಣಾ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿಗನುಣವಾಗಿ ೧೯೫೬ರಲ್ಲಿ ನಿಜಾಮ ಪ್ರಾಂತವನ್ನು ಮೂರು ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಲಾಯಿತು. ನಿಜಾಮ್ ಪ್ರಾಂತದಿಂದ ಮರಾಠಿ ಮಾತನಾಡುವ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ನಿಜಾಮ ಪ್ರಾಂತದಿಂದ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಇಂದು ಇಲ್ಲಿ ಮರಾಠವಾಡ ಪ್ರದೇಶವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಿಜಾಮ್ ಪ್ರಾಂತದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುವ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ತೆಲಗು ಮಾತನಾಡುವ ತೆಲಂಗಾಣ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಂಧ್ರದ ಜೊತೆ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ನಿಜಾಮ್ ಪ್ರಾಂತದಿಂದ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ದುಸ್ಥಿತಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿವೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶ, ಪೂನಾ-ಮುಂಬೈ ಪ್ರದೇಶವು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಡಳಿತದ ಅನುಕೂಲ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ೧೯೫೬ರಲ್ಲಿ ಅದರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ಥಿತಿಯು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಡಳಿತದ ಅನುಕೂಲ ಪಡೆಯದ ಮರಾಠವಾಡ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವಾಗಿತ್ತು. ಅದೇ ರೀತಿ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಡಳಿತದ ಅನುಕೂಲ ಪಡೆದ ಆಂಧ್ರ ಕರಾವಳಿ ಪೂರ್ವಭಾಗವು ಪಶ್ಚಿಮದ ತೆಲಂಗಾಣ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಿಂತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದಿತ್ತು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಡಳಿತದ ಅನುಕೂಲ ಪಡೆದಿದ್ದ ಮುಂಬೈ ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರಗತಿಗಾಮಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ ಸಂಸ್ಥಾನ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಿಂತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಈ ಬಗೆಯ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವಿಕಲತೆಯಿಂದಾಗಿ, ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಬ್ಬಲಿತನದಿಂದಾಗಿ ಮತ್ತು ಪುರೋಗಾಮಿ ಆಡಳಿತದ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಹೈದರಾಬಾದ್ - ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶವು ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದೊಳಗೆ ವಿಲೀನಗೊಂಡಿತು. ಒಂದು ದೇಶ / ಪ್ರದೇಶ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯೆಂಬುದು ಸಮಾನತೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಲು ತೀವ್ರಗತಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೊಂದೇ ಪರಿಹಾರವೆಂದು ಸರ್ಕಾರಗಳು ನಂಬಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ನಂಬಿಕೆಗಳು ನಿಜವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹುಸಿಯಾಗಿವೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ತೀವ್ರಗತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ

ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಮಾನತೆಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಅಸಮಾನತೆ ತೀವ್ರಗೊಳ್ಳುವುದು ಖಚಿತ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಬಂಧಿ ಸಮಾನತೆ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಪಾತ್ರವು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ವಂಚಿತ ಜನವರ್ಗಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅದರಿಂದ ವಂಚಿತವಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಜನವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಫಲ ಹರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಹಜ ಗುಣವೆಂದರೆ ಅದು ಕೆಲವು ಪ್ರಶಸ್ತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮುಡುಗಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿದೆ. ಅದು ಮಡುಗಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಪಸರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮಗಳು ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯಿರುವುದನ್ನು ಅನೇಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ದೃಢಪಡಿಸಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆಯು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಕುರಿತ ಎರಡು ವರದಿಗಳು (೧೯೯೯ ಮತ್ತು ೨೦೦೬) ಇಂದು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗ ೨೦೦೬ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ' ನಮ್ಮ ಮುಂದಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಕುರಿತಂತೆ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ೨೦೦೦ರಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸಿದ್ದ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿ (ಡಾ. ಎಂ. ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ಸಮಿತಿ) ವರದಿ (೨೦೦೨) ನಮಗೀಗ ಲಭ್ಯವಿದೆ. ಜನಗಣತಿ ವರದಿಗಳಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯಿರುವುದನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿದೆ.

ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ? ರಾಜ್ಯದ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ ಬೀದರ್, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಬಿಜಾಪುರ, ಗುಲಬರ್ಗಾ, ರಾಯಚೂರು, ಕೊಪ್ಪಳ, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಇವುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಟ್ಟವು ರಾಜ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಒಂದೇ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ. ೪೦ರಷ್ಟು ಸಾಕ್ಷರತೆಯಿರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಹಾಗೂ ಶೇ. ೮೦ರಷ್ಟು ಸಾಕ್ಷರತೆಯಿರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರುವುದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ತಲಾ ಆದಾಯ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ರೂ. ೪೦,೦೦೦ ಮತ್ತೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ರೂ. ೧೨,೦೦೦ ದಷ್ಟಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಭೂರಹಿತ ದಿನಗೂಲಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ. ೪೦ರಷ್ಟಿದ್ದರೆ ಮುಂದುವರಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ. ೨೦ರಷ್ಟಿದೆ. ಸಮಾನತೆಗೆ ಬದ್ಧವಾದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಅಂತರ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿ ನಮಗೆ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಾಗಿದೆ. ಅದರ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಬಹಳ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಐದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ವರದಿ ಹೇಗೆ ಗುರುತಿಸಿದೆ? ಅದರ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಅದು ಸೂಚಿಸಿರುವ ಕಾಯಕಲ್ಪ ಯಾವ ಬಗೆಯದು? ಇಂತಹ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರು ಮತ್ತು ಸೇರಿದವರು- ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ವರದಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹಿಂದುಳಿದ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಾವು ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಬಿಟ್ಟು ಐದು ಭಾಗಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರಿ ಸಮಿತಿ ವರದಿಯ ಸ್ಥೂಲ ವಿವರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ವರದಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವರದಿಯು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿರುವ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವರದಿಯನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಆಕರವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಐದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಹಾಗೂ ಮೂವತ್ತೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ದುಸ್ಥಿತಿ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿ ರೂಪಿಸಿರುವ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಜೊತೆ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ, ವರಮಾನದ ವಿವರ, ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದ ಹಂಚಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಕೈಪಿಡಿಯ ಮೂರನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿಯ

ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿಯ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸಾದ ಎಂಟು ವರ್ಷದ ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯ ವಿವರ ಹಾಗೂ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಸಮಿತಿ ರೂಪಿಸಿರುವ ಸಂಚಯಿತ ದುಸ್ಥಿತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಐದನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ದುಸ್ಥಿತಿ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಸಾಕ್ಷರತೆ-ಶಿಕ್ಷಣ ಕುರಿತಂತೆ ಏನು ಮಾಡಬಹುದು, ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಮೂಲವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಜನತೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಬಹುದು-ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸಬಹುದು. ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕುರಿತಂತೆ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಕುರಿತಂತೆ, ದುಸ್ಥಿತಿ ಕುರಿತಂತೆ, ಹಿಂದುಳಿದಿರುವಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಇದೊಂದು ಬಗೆಯ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಸ್ವರೂಪದ ಪ್ರಬಂಧವಾಗಿದೆ. ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಕಂಡುಕೊಂಡ ತತ್ವಗಳಿವೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಏನು ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಥೂಲ ವಿವರಗಳಿವೆ. ಈ ಕುರಿತಂತೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ತರಬೇತಿ ಕೈಪಿಡಿಯಂತೆ ಬಳಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಭಾಗ ೧-ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರಿ ಸಮಿತಿ ವರದಿ - ಒಂದು ಸ್ಥೂಲನೋಟ

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿ ಅದರ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ೨೦೦೦ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಡಾ. ಡಿ.ಎಂ. ನಂಜುಡಪ್ಪ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿಯೊಂದನ್ನು ನೇಮಿಸಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಯು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಬಂಧಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ, ೨೦೦೨ರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತನ್ನ ವರದಿಯನ್ನು-ಬೃಹತ್ ವರದಿಯನ್ನು - ಸಲ್ಲಿಸಿತು. ಒಟ್ಟು ೩೪ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಾವಿರ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ವರದಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು, ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದೇ ತುಂಬಾ ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ದೇಶದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಂತಗಳು ನೇಮಿಸಿರುವ ಸಮಿತಿಗಳು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವಿಕೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿವೆ. ಹಿಂದುಳಿದಿರುವಿಕೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳು ಒಂದೇ ನಾಣ್ಯದ ಎರಡು ಮುಖಗಳಂತೆ. ಒಂದು ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ, ಪರಿಣಾಮವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಬಹಳ ಕುತೂಹಲಕರ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಬಂಧಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದರೆ ಅದರ ಲಾಭ ಪ್ರಸರಣ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ, ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕೊರತೆ ಎದುರಿಸುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೂ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿರುವ, ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು ಸುಲಭ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲು ಅವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ, ಒಮ್ಮೆ ಅಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮಟ್ಟ ಹಾಗೂ ಗತಿ ಉನ್ನತವಾಗಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯು ಪ್ರಸರಣ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನಿವಾರಣೆಯಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾಗಿ ವಾದಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ನಡೆದ ನಿರರ್ಶನಗಳು ನಮಗೆ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಘಟಕ - ತಾಲ್ಲೂಕು

ನಮ್ಮ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ದುಸ್ಥಿತಿಯ ಮಾಪನಕ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಘಟಕವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾ ಬರಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನೀತಿ-ನಿರೂಪಣೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಘಟಕವಾಗಿ ಸೂಕ್ತವಾದುದು ಎಂಬ ಸಂಗತಿ ಇಂದು ದೃಢವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ-ದುಸ್ಥಿತಿ ಅಳೆಯಲು ತಾಲ್ಲೂಕನ್ನು ಘಟಕವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿತು.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ-ದುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಸಮಿತಿಯು ಐದು ವಲಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ೩೫ ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು. ಅದರ ವಿವರ ಇಲ್ಲಿದೆ.

I ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತತ್ಸಂಬಂಧಿ ವಲಯ

೧. ಒಟ್ಟು ಸಾಗುವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿವ್ವಳ ಸಾಗುವಳಿ ಪ್ರದೇಶ
೨. ಒಟ್ಟು ಸಾಗುವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಗಳ ಪ್ರದೇಶ
೩. ಒಟ್ಟು ಸಾಗುವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಪ್ರದೇಶ
೪. ಒಟ್ಟು ಸಾಗುವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳ ಪ್ರದೇಶ
೫. ನಿವ್ವಳ ಸಾಗುವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿವ್ವಳ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶ
೬. ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರಿನಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ (ಎನ್‌ಪಿಕೆ) ಬಳಕೆ ಪ್ರಮಾಣ
೭. ಪ್ರತಿ ಸಾವಿರ ಹೆಕ್ಟೇರು ಸಾಗುವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
೮. ಪ್ರತಿ ಲಕ್ಷ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸಾಕು ಪ್ರಮಾಣ
೯. ಕೃಷಿಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ತಲಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ (ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು)

II ಕೈಗಾರಿಕೆ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ವಲಯ

೧. ಪ್ರತಿ ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
೨. ಒಟ್ಟು ದುಡಿಮೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಪ್ರಮಾಣ
೩. ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ತಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಲ
೪. ಪ್ರತಿ ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳು
೫. ಪ್ರತಿ ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ, ಹೋಟೆಲು ಮತ್ತು ಸಾರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತವಾದ ಉದ್ಯಮಿ ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ.

III. ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು – ಆರ್ಥಿಕ

೧. ಪ್ರತಿ ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅಂಚೆ ಕಚೇರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
೨. ಪ್ರತಿ ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ದೂರವಾಣಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
೩. ಪ್ರತಿ ನೂರು ಕಿ.ಮೀ.ಗೆ ರಸ್ತೆಗಳ ಉದ್ದ (ಕಿ.ಮೀ.ಗಳಲ್ಲಿ)
೪. ಸರ್ವ ಋತು ರಸ್ತೆ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆದ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣ
೫. ಪ್ರತಿ ಸಾವಿರ ಚದರ ಕಿ.ಮೀ.ಗೆ ರೈಲು ಮಾರ್ಗಗಳ ಉದ್ದ (ಕಿ.ಮೀ.ಗಳಲ್ಲಿ)
೬. ಪ್ರತಿ ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
೭. ಪ್ರತಿ ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸಹಕಾರಿ ಸಾಲ ಸೊಸೈಟಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
೮. ಒಟ್ಟು ಹಳ್ಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಜನವಸತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕ ಪಡೆದ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಮತ್ತು ವಸತಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣ
೯. ಪ್ರತಿ ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ನಿಯಂತ್ರಿತ ಪ್ರಧಾನ ಮತ್ತು ಉಪ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ.

IV. ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು – ಸಾಮಾಜಿಕ

೧. ಪ್ರತಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ವೈದ್ಯರ (ಖಾಸಗಿ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ) ಸಂಖ್ಯೆ
೨. ಪ್ರತಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಹಾಸಿಗೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
೩. ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ (ಶೇಕಡ)
೪. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ – ಶಿಕ್ಷಕರ ಅನುಪಾತ (ಒಂದರಿಂದ ಹತ್ತನೆಯ ತರಗತಿ)
೫. ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗಿರುವ ೬-೧೪ ವಯೋಮಾನದ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣ
೬. ಪ್ರತಿಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಅನುದಾನಿತ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾದ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ
೭. ನಲವತ್ತು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕ ಲೀಟರುಗಳ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆದ ಜನವಸತಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣ.

V. ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಲಕ್ಷಣಗಳು

೧. ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತ

೧. ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನಗರವಾಸಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣ

೨. ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ.ಜಾ. ಮತ್ತು ಪ.ಪಂ.ಗಳ ಪ್ರಮಾಣ

೪. ಒಟ್ಟು ದುಡಿಮೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯೇತರ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಪ್ರಮಾಣ

೫. ಒಟ್ಟು ದುಡಿಮೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಪ್ರಮಾಣ

ಸಮಗ್ರ ಸಂಯುಕ್ತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ

ಈ ೨೫ ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಸಮಿತಿಯು ಸಮಗ್ರ ಸಂಯುಕ್ತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವೆಂಬ ಮಾಪನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಮಿತಿಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಥವಾ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವಿಕೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ.

೧. ಈ ಯಾವ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸಮಗ್ರ ಸಂಯುಕ್ತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕ ವಿರುತ್ತದೋ ಆ ತಾಲ್ಲೂಕನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ತಾಲ್ಲೂಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಗಿದೆ.

೨. ಈ ಯಾವ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸಮಗ್ರ ಸಂಯುಕ್ತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಟ್ಟ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದೆಯೋ ಆ ತಾಲ್ಲೂಕನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದದ ತಾಲ್ಲೂಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಮಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯದ ೧೭೫ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ೬೧ ಸಾಪೇಕ್ಷವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಾಗಿದ್ದರೆ, ೧೧೪ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಾಗಿವೆ.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದದ ೧೧೪ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವಿಕೆಯ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಮೂರು ಗುಂಪುಗಳನ್ನಾಗಿ ಸಮಿತಿಯು ವರ್ಗೀಕರಿಸಿತು.

೧. ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು – ೨೫

ಯಾವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಮಗ್ರ ಸಂಯುಕ್ತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ೦.೮೯ರಿಂದ ೦.೯೯ರವರೆಗೆ ಇದೆಯೋ ಅಂತಹ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು 'ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ' ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು. ಅಂತಹ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೨೫.

೨. ಅತಿ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು – ೪೦

ಯಾವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಮಗ್ರ ಸಂಯುಕ್ತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ೦.೮೦ರಿಂದ ೦.೮೮ರವರೆಗೆ ಇದೆಯೋ ಅಂತಹ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು 'ಅತಿ ಹಿಂದುಳಿದ' ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೪೦

೩. ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು - ೩೯

ಯಾವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಮಗ್ರ ಸಂಯುಕ್ತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ೦.೫೩ರಿಂದ - .೭೯ರವರೆಗೆ ಇದೆಯೋ ಅಂತಹ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು 'ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ' ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳೆಂದು ಸಮಿತಿ ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಅಂತಹ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೩೯. ಒಟ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ೧೧೪.

ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ವಿಭಾಗವಾರು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಹಂಚಿಕೆ

ಕೋಷ್ಟಕ ೧

ವಿಭಾಗ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	ಸಾಪೇಕ್ಷವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	ಅತಿ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	ಒಟ್ಟು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು
ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗ	೧೮	೯	೧೩	೧೧	೫೧
೧. ಬೆಂಗಳೂರು (ನ)	೨	೧	—	—	೩
೨. ಬೆಂಗಳೂರು(ಗ್ರಾ)	೪	೨	—	೨	೮
೩. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	೧	—	೪	—	೫
೪. ದಾವಣಗೆರೆ	೨	—	೨	೨	೬
೫. ಕೋಲಾರ	೨	೫	೩	೧	೧೧
೬. ಶಿವಮೊಗ್ಗ	೫	೧	೧	—	೭
೭. ತುಮಕೂರು	೨	—	೩	೫	೧೦
ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗ	೨೨	೧೦	೧೦	೨	೪೪
೧. ಚಾಮರಾಜನಗರ	೧	—	೨	೧	೪
೨. ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	೫	೧	೧	—	೭
೩. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	೫	೪	೧	—	೮
೪. ಹಾಸನ	೩	೪	೧	—	೮
೫. ಕೊಡಗು	೩	—	—	—	೩
೬. ಮಂಡ್ಯ	೧	೩	೩	—	೭
೭. ಮೈಸೂರು	೧	೨	೩	೧	೭
೮. ಉಡುಪಿ	೩	—	—	—	೩
ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕ	೪೦	೧೯	೨೩	೧೩	೯೫
ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗ	೧೮	೧೪	೧೨	೫	೪೯
೧. ಬಾಗಲಕೋಟೆ	೩	—	೨	೧	೬
೨. ಬೆಳಗಾವಿ	೩	೪	೩	—	೧೦

೨. ವಿಜಾಪುರ	—	೧	—	೪	೫
೪. ಧಾರವಾಡ	೨	೨	೧	—	೫
೫. ಗದಗ	೨	೨	೧	—	೫
೬. ಹಾವೇರಿ	೧	೨	೨	—	೫
೭. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	೭	೨	೨	—	೧೧
ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗ	೨	೨	೫	೨೧	೩೦
೧. ಬಳ್ಳಾರಿ	೨	—	೨	೨	೭
೨. ಬೀದರ್	೧	—	—	೪	೫
೩. ಗುಲಬರ್ಗಾ	—	೧	—	೬	೧೦
೪. ಕೊಪ್ಪಳ	—	೧	೧	೨	೪
೫. ರಾಯಚೂರು	—	—	೧	೪	೫
ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ	೨೧	೧೬	೧೭	೨೬	೮೦
ಕರ್ನಾಟಕ	೬೧	೩೫	೪೦	೩೬	೧೭೫

ಈ ಕೋಷ್ಟಕದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವ ಸಂಗತಿಗಳು ಹೀಗಿವೆ.

೧. ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೬೧

೨. ಜಿಲ್ಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೨

೩. ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೩೬

೪. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೨೧

೫. ಅತಿ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೪೦

೬. ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೩೫

೭. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ನಾಲ್ಕು, ಎಲ್ಲ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿವೆ. (ಗುಲಬರ್ಗಾ, ರಾಯಚೂರು, ಕೊಪ್ಪಳ).

ಈ ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಏಕೀಕರಣದ ನಂತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಡುಗಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ನಡೆದಿದ್ದರೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ದುಸ್ಥಿತಿಯು ಮಡುಗಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ನಡೆದಿದೆ.

೧. ರಾಜ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ೬೧ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಪಾಲು ಕೇವಲ ಶೇ.೪.೬೨

೨. ರಾಜ್ಯದ ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ೩೯ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಪಾಲು ಶೇ.೫೩.೮೫

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ನಿವಾರಣಾ ಅಧ್ಯಯನದ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿಯು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮಬಾರಿಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ-ಹಿಂದುಳಿದಿರುವಿಕೆ ಕುರಿತಂತೆ ವಿವರವಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾಪನವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಇದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಜನರು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಮಾನತೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಬಯಲನು ತುಂಬುವ ಆಲಯದ ಬೆಳಕಿನ ಬೀಜಗಳು

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಹುತ್ವದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವ, ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವ, ಹರಡುವ ಕಾಯಕವನ್ನು ನೋಂದಿಸಿಯಂತೆ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನಿರ್ವಚನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಒಂದು ಆಡುಂಬೊಲವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅರ್ಥಗಳ ಆಚೆಗೆ ಅನೂಹ್ಯ ಲೋಕಗಳ ಕಡೆಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಒಯ್ಯುವ ಪಯಣದ ದಾರಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಮಹತ್ವದ ಸಾಹಸದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ. ಇದು ನಿರಂತರ ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಬಹುದಾರಿಗಳ ಮಹಾಯಾನ.

ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಈ ಸಂಕ್ರಮಣ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳು ಸವಾಲಿನವು ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯವೂ ಆಗಿವೆ. 'ಕನ್ನಡ' ಎನ್ನುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಬದುಕು ಮತ್ತು ಅದರ ಆಧುನಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥೈಸುವ ಮತ್ತೆ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಒಂದು ಕಾಯಕದಂತೆ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎನ್ನುವ ಎರಡು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಎದುರುಬದುರಾಗುವ ಆತಂಕ ಒಂದು ಕಡೆಯಾದರೆ, ಅವು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಪ್ರಭಾವಿಸಿ ನೆರವಾಗುವ ಅವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದು ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಈ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಹೊಸ ಆಲೋಚನೆಗಳ ಸಂವಾದ ಮತ್ತು ಅದರ ಅನ್ವಯಿಕ ಸಾಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸಿದೆ.

ಕನ್ನಡವು ಕಾಗದರಹಿತ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೂ ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ತಾಂತ್ರಿಕ-ಮೌಖಿಕ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುವ ಮಾಧ್ಯಮದೊಂದಿಗೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಳ್ಳುವ ಚಿಂತನಾ ಶರೀರವೂ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆಗಳು, ವಿಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನ ಎನ್ನುವ ಬೌದ್ಧಿಕ ಗಡಿ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡ ಜ್ಞಾನವು ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಕನ್ನಡದ ಮಹತ್ವದ ಲೇಖಕರನ್ನು, ಕಲಾವಿದರನ್ನು, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯೇತರವಾದ ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡಲು ಪ್ರಸಾರೋಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರಂತೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಸರಳವಾಗಿ ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಈ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಲೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಾದ ಈ ಚಿಕ್ಕ ಹೊತ್ತಿಗೆಗಳು ತುಂಬ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿವೆ. ಈ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದೆ.

“ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿ ವರದಿ” ಎಂಬ ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಈ ಮಾಲೆಗಾಗಿ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಿರುವ ಡಾ.ಟಿ.ಆರ್.ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಅವರಿಗೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅಂದವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಪ್ರಸಾರಾಂಗದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಪ್ರೊ. ಮಲ್ಲೇಪುರಂ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಶ, ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಸುಜ್ಞಾನಮೂರ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ವಂದನೆಗಳು.

ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ
ಕುಲಪತಿ

ಭಾಗ ೨-ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ – ದುಸ್ಥಿತಿ ಆಯಾಮಗಳು

ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಯಾವುದನ್ನು ‘ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ’ ಪ್ರದೇಶವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅದರಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ಬೀದರ್, ರಾಯಚೂರು ಮತ್ತು ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಆಡಳಿತದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ಏಕೀಕರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮದರಾಸು ಪ್ರಾಂತದಿಂದ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಸೇರಿದ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು. ಬೀದರ್, ಗುಲಬರ್ಗಾ, ರಾಯಚೂರು ಮತ್ತು ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಹೈದರಾಬಾದ್ ನಿಜಾಮನ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಭಾಗಗಳಾಗಿದ್ದವು. ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ವಿಂಗಡಣೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಬಾದ್ ನಿಜಾಮ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ಭಾಷಾವಾರು ಮೂರು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಯಿತು.

ಮರಾಠಿ ಮಾತನಾಡುವ ಮರಾಠವಾಡ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ತೆಲುಗು ಭಾಷೆ ಮಾತನಾಡುವ ತೆಲಗೂ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುವ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಬಹಳ ಕುತೂಹಲದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ನಿಜಾಮನ ಪ್ರಾಂತದಿಂದ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಆಯಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ‘ಹಿಂದುಳಿದ’ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿ ಉಳಿದಿವೆ.

ಕೈಪಿಡಿಯ ಪ್ರಸ್ತುತ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ನಿವಾರಣೆ ಅಧ್ಯಯನದ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ವರಮಾನ, ಸಾಕ್ಷರತೆ, ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಹಂಚಿಕೆ, ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧ, ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮುಂತಾದ ಸಂಗತಿಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಗತಿ

ಇದೇ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗವು ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆಯೆಂದರೆ ಕಳೆದ ೫೦ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ (೧೯೫೬-೨೦೦೬) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕಳೆದ ೫ ದಶಕಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಅನೇಕ ಸೂಚಿ-ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕೆಳಕಂಡ ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧. ಜಿಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟು ವರಮಾನ ಮತ್ತು ತಲಾವರಮಾನ

೨. ಸಾಕ್ಷರತೆ

೨. ಕೃಷಿ ಅವಲಂಬನೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರಮಾಣ

೪. ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಜಿಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟು ವರಮಾನ ಮತ್ತು ತಲಾವರಮಾನ

ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗಗಳ ಒಟ್ಟು ವರಮಾನ ಹಾಗೂ ತಲಾವರಮಾನವು ೧೯೯೩-೯೪ರಿಂದ ೨೦೦೩-೦೪ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಾಪೇಕ್ಷವಾಗಿ ಇದರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ತುಂಬ ಮಂದಗತಿಯದ್ದಾಗಿದೆ.

ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟು ವರಮಾನ ೧೯೯೩-೯೪ರಲ್ಲಿ ರೂ. ೫೬೬೪.೨೮ ಕೋಟಿಯಷ್ಟಿತ್ತು. ಇದು ೨೦೦೩-೦೪ರಲ್ಲಿ ರೂ. ೧೯೧೧೭.೩೮ ಕೋಟಿಗೆರಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ವರಮಾನದ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. ೨೩.೭೫. ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ವರಮಾನವು ರೂ. ೪೧೦೭೯.೦೫ ಕೋಟಿಯಿಂದ ರೂ. ೧೩೦೧೨೬.೬೧ ಕೋಟಿಗೆರಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. ೨೧.೬೮.

ರಾಜ್ಯದ ವರಮಾನದಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ವರಮಾನದ ಪಾಲು ೧೯೯೩-೯೪ರಲ್ಲಿ ಶೇ. ೧೩.೭೯ರಷ್ಟಿತ್ತು. ಇದು ೨೦೦೩-೦೪ರಲ್ಲಿ ಶೇ. ೧೪.೬೯ರಷ್ಟಕ್ಕೆರಿದೆ. ಆದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಪಾಲು ಎಷ್ಟು ಸರಿಸುಮಾರು ಶೇ. ೧೮ರಷ್ಟಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗವು ಎಷ್ಟು ಪಾಲು ಪಡೆದಿದೆಯೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಪಾಲನ್ನು ವರಮಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪಡೆದಿದೆ. ಇದರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಏರಿಕೆ ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲ. ಕಳೆದ ೧೦ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ಪಾಲು ಶೇ. ೧೩.೭೯ ರಿಂದ ಶೇ. ೧೪.೬೯ಕ್ಕೆರಿದೆ.

ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ತಲಾವರಮಾನವು ೧೯೯೩-೯೪ ರಿಂದ ೨೦೦೩-೦೪ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರೂ. ೬೬೪೧.೫೦ರಿಂದ ರೂ. ೧೭೩೮೯ಕ್ಕೆರಿದೆ (ಚಾಲ್ತಿಬೆಲೆ). ಇಲ್ಲಿನ ವಾರ್ಷಿಕ ಏರಿಕೆ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.೧೯.೬೪. ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಲಾ ವರಮಾನವು ರೂ. ೮೭೦೬ರಿಂದ ರೂ. ೨೩೮೫೯ಕ್ಕೆರಿದೆ. ಇದರ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. ೧೭.೪೧. ಎರಡೂ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ತಲಾವರಮಾನವು ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ತಲಾ ವರಮಾನಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ.

ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ತಲಾವರಮಾನವು ೧೯೯೩-೯೪ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ತಲಾವರಮಾನದ ಶೇ. ೭೬.೨೯ರಷ್ಟಿತ್ತು. ಇದು ೨೦೦೩-೦೪ರಲ್ಲಿ ಶೇ. ೮೨.೫೨ರಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಈ ಪ್ರದೇಶದ ತಲಾವರಮಾನದಲ್ಲಿನ ಸಾಪೇಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಾಪೇಕ್ಷವಾಗಿ ಅದರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರವು ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತೀವ್ರ ಗಮನ ನೀಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಸಾಕ್ಷರತೆ

ಸಾಕ್ಷರತೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಸ್ಥಿತಿ ಅತ್ಯಂತ ಹೀನಾಯವಾಗಿದೆ. ನಿಜವಾದ ಸಮಸ್ಯೆ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ನಿಕ್ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಿಯೆಂದರೆ ಸಾಕ್ಷರತೆ.

ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ೨೦೦೧ರಲ್ಲಿನ ಅಕ್ಷರಸ್ಥನ ಸಂಖ್ಯೆ ೩೦೪.೩೫ಲಕ್ಷ. ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಅಕ್ಷರಸ್ಥರ ಸಂಖ್ಯೆ ೪೨.೫೭ ಲಕ್ಷ. ರಾಜ್ಯದ ಅಕ್ಷರಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಅಕ್ಷರಸ್ಥರ ಪಾಲು ೨೦೦೧ರಲ್ಲಿ ಶೇ.೧೪. ರಾಜ್ಯದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗವು ಶೇ. ೧೮ರಷ್ಟು ಪಾಲು ಪಡೆದಿದ್ದರೆ, ರಾಜ್ಯದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗವು ಶೇ. ೧೮ರಷ್ಟು ಪಾಲು ಪಡೆದಿದ್ದರೆ, ರಾಜ್ಯದ ಅಕ್ಷರಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಅದರ ಪಾಲು ಕೇವಲ ಶೇ. ೧೪.

ಇದಕ್ಕಿಂತ ಆತಂಕಕಾರಿ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಿ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ. ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಿ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ ೭೨.೩೩ರಷ್ಟಿದ್ದರೆ, ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅದರ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಕೇವಲ ೬೦.೭೦.

ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ೨೦೦೧ರಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. ೬೭.೦೪. ಆದರೆ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಬೀದರ್‌ನಲ್ಲಿ ಶೇ. ೬೧.೭೮ರಷ್ಟಿದ್ದರೆ, ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಶೇ.೫೦ರಷ್ಟು ಗುಲಬರ್ಗಾ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಇವೆರಡೂ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾಗಿವೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಸ್ಥಿತಿ ಆತಂಕಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತೆ ೨೦೦೧ರಲ್ಲಿ ಶೇ. ೫೭.೪೫. ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಹಿಳಾ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಶೇ.೭೭.೩೯ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಶೇ. ೪೦ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಗುಲಬರ್ಗಾ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಸಾಕ್ಷರತೆಯು ಶೇ. ೩೦ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿರುವ ಯಾದಗೀರ್ (ಶೇ. ೨೬.೯೯), ಶಹಾಪುರ (ಶೇ. ೨೬.೯೭), ಜೇವರ್ಗಿ (ಶೇ. ೨೯.೮೬) ಮತ್ತು ದೇವದುರ್ಗ (ಶೇ. ೨೭.೨೦) ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ.

ಸಾಕ್ಷರತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗವು ಸಾಗಬೇಕಾದ ದಾರಿ ಬಹಳ ದೂರವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸವಾಲುಗಳಿವೆ.

ಮೊದಲನೆಯದು ಈ ವಿಭಾಗವು ತನ್ನ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಕನಿಷ್ಠ ಮೊದಲನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅದು ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಸಾಕ್ಷರತೆಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣವು ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಗತಿಗಿಂತ ತೀವ್ರ ಅಧಿಕವಾಗಿರಬೇಕು.

ಪರಿವರ್ತನಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ : ೨೦೦೫-೦೬ ರಿಂದ ೨೦೦೬-೦೭

ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕರಣದ ಮಾಪನವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನಾ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಬಳಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದ ಏಳನೆಯ ತರಗತಿಯಿಂದ ಪ್ರೌಢ ಹಂತದ ಎಂಟನೆಯ ತರಗತಿಗೆ ಹರಿಯುವ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಪರಿವರ್ತನಾ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ೨೦೦೫-೦೬ರಲ್ಲಿ ಏಳನೆಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾದ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೯.೯೬ಲಕ್ಷ. ಆದರೆ ೨೦೦೬-೦೭ನೆಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಎಂಟನೆಯ ತರಗತಿಗೆ ಹರಿದುಬಂದ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೮.೯೫ಲಕ್ಷ. ಇಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ ೦.೮೯೯. ಆದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನಾ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ೦.೯೭೩ ರಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಅದು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕರಣಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಸನಿಹದಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಕೇವಲ ೦.೭೭೯. ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗವು ಸಾಗಬೇಕಾದ ದಾರಿ ಬಹಳ ದೂರವಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ರೂಪಿಸುವಾಗ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯ ಗಮನ ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರೂಪಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಕೃಷಿ ಅವಲಂಬನೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು

ಯಾವ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಅವಲಂಬನೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ, ಎಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರಮಾಣ ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೋ ಅಂತಹ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಹಿಂದುಳಿದಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬ ವಾದವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಮಂಡಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ. ಕೃಷಿ ಅವಲಂಬನೆ ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ತಲಾ ಉತ್ಪಾದನೆ – ತಲಾ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಉತ್ಪನ್ನ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಕೈಗಾರಿಕರಣ, ನಗರೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಆಧುನೀಕರಣ ಅಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮಂದಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಅವಲಂಬನೆ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರಮಾಣವು ಸಾಪೇಕ್ಷವಾಗಿ ಅತ್ಯಧಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ. ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕೃಷಿ ಅವಲಂಬನೆ ಇಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಉಳಿಗಮಾನ್ಯ ಭೂಸಂಬಂಧಗಳು ಇಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ.

ವಿಭಾಗವಾರು ಕೃಷಿ ಅವಲಂಬನೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರಮಾಣ : ೨೦೦೧

ಕೋಷ್ಟಕ ೨

ಕ್ರ. ಸಂ.	ವಿಭಾಗಗಳು	ಕೃಷಿ ಅವಲಂಬನೆ ಪ್ರಮಾಣ (ಶೇಕಡ)	ಒಟ್ಟು ದುಡಿಮೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರಮಾಣ
೧.	ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗ	೪೭.೫೯	೧೯.೮೨
೨.	ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗ	೫೦.೨೮	೧೮.೭೦
೩.	ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕ	೪೮.೫೨	೧೯.೨೯
೪.	ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗ	೬೪.೫೫	೨೨.೦೨
೫.	ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗ	೬೮.೨೮	೪೦.೫೮
೬.	ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ	೬೬.೧೫	೨೬.೧೯
೭.	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ	೫೫.೯೭	೨೬.೪೦

ಈ ಕೋಷ್ಟಕವು ತುಂಬಾ ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ತುಂಬಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ಕೋಷ್ಟಕವು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಬಂಧಿ ಪ್ರದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರ ಮೂಲದಲ್ಲಿರುವ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕಳೆದ ೫೦ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಯಾವ ಪ್ರದೇಶ ತೀವ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ಪ್ರದೇಶ ದುಸ್ಥಿತಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕವು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ೫೦ ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಮಂದಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ.

ಉಳಿಗಮಾನ್ಯ ಭೂಸಂಬಂಧಗಳು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲೂ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವುದು ಕೋಷ್ಟಕದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಭೂರಹಿತ ಕೃಷಿ ದಿನಗೂಲಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಕೇವಲ

ಶೇ. ೨೦ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಶೇ. ೪೦ಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಿದೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದುಸ್ಥಿತಿಯು ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಡುಗಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಾವು ಎದುರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ, ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಉಳಿಗಮಾನ್ಯ ಭೂ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ದುಸ್ಥಿತಿಯು ರಾಜ್ಯದ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ-ಭೂಸಂಬಂಧಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯು ನೇರವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಅದು ತನ್ನ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಅವಲಂಬನೆ ಅತಿಯಾಗಿರುವುದಕ್ಕೂ, ಭೂರಹಿತ ಕೃಷಿ ಕೂಲಿಕಾರರ ಪ್ರಮಾಣ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೂ, ಅನಕ್ಷರತೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೂ, ಅಲ್ಲಿ ವಲಸೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ತೀವ್ರವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧಗಳಿವೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಕುರಿತಂತೆ ಕೇವಲ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಮಲತಾಯಿ ಧೋರಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಮಾತನಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದುಸ್ಥಿತಿ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರದೇಶದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಗಮನ ನೀಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಅನುಚಾನವಾಗಿ ವರಮಾನ ವರ್ಧನೆಯೆಂದು ನಿರ್ವಚಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲಾಗಿದೆ. ವರಮಾನದಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆ, ಅಂದರೆ ದೇಶ / ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನ, ಉದ್ಯೋಗ, ಆಹಾರ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಏರಿಕೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೆಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ವರಮಾನ ವರ್ಧನಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮೀಮಾಂಸೆಯೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಈ ಬಗೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮೀಮಾಂಸೆಯನ್ನು ಅಮರ್ತ್ಯಸೇನ್ ಮತ್ತು ಮೆಹಬೂದ್ ಉಲ್‌ಹಕ್ ಅವರು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಟೀಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ವರಮಾನದಲ್ಲಿನ ವರ್ಧನೆಯೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಾಧನವೇ ವಿನಾ ಅದು ಅದರ ಅಂತಿಮ ಗಂತವ್ಯವಲ್ಲ. ಜನರ ಬದುಕು ಉತ್ತಮವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒದಗಿರುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರಬೇಕು. ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ೧೬.೬೯ ಲಕ್ಷ ಭೂರಹಿತ ಕೃಷಿ ಕೂಲಿಕಾರರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ತುಂಬಾ ಸೀಮಿತವಾದುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರಿಗಿರುವ ಆಯ್ಕೆಗಳು ಎರಡೇ! ಒಂದು : ಕೂಲಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಎರಡು : ಉಪವಾಸವಿರಬೇಕು.

ಬದುಕನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಬರುವ ಅವಕಾಶಗಳಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾದುದನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಜನರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಅಮರ್ತ್ಯಸೇನ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೆಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಜನರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಸೆನ್ 'ಧಾರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ'ವೆಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಧಾರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ವರ್ಧನೆಯೇ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ. ಇದನ್ನು ಮಾಪನ ಮಾಡಲು ರೂಪಿಸಿರುವ ಸೂತ್ರವೇ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ. ಈಗಾಗಲೇ ನೋಡಿರುವಂತೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವರಮಾನದ ವರ್ಧನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗವು ರಾಜ್ಯದ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ವಿಭಾಗಗಳ ವರಮಾನದ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ತುಂಬಾ ಕೆಳಗಿದೆ. ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಥವಾ ಧಾರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಅದರ ಸ್ಥಿತಿ ತುಂಬಾ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ.

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಆರೋಗ್ಯ, ಸಾಕ್ಷರತೆ/ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ವರಮಾನ-ಮೂರು ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಂಯುಕ್ತ ಮಾಪನವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಮಾನವ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ವಿವರವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ : ೧೯೯೧ ಮತ್ತು ೨೦೦೧

ಕೋಷ್ಟಕ ೩

ವಿಭಾಗಗಳು		ಗರಿಷ್ಠ ಸೂಚ್ಯಂಕ		ಕನಿಷ್ಠ ಸೂಚ್ಯಂಕ	
ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗ	೧೯೯೧	ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	೦.೬೨೩	ಕೋಲಾರ	೦.೫೨೨
	೨೦೦೧	ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	೦.೭೫೩	ಕೋಲಾರ	೦.೬೨೫
ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗ	೧೯೯೧	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	೦.೬೬೬೧	ಚಾಮರಾಜನಗರ	೦.೪೮೮
	೨೦೦೧	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	೦.೭೨೨	ಚಾಮರಾಜನಗರ	೦.೭೫೬
ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗ	೧೯೯೧	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	೦.೫೬೭	ಹಾವೇರಿ	೦.೪೯೬
	೨೦೦೧	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	೦.೬೫೩	ವಿಜಾಪುರ	೦.೫೮೯
ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗ	೧೯೯೧	ಬಳ್ಳಾರಿ	೦.೫೧೨	ರಾಯಚೂರು	೦.೪೪೩
	೨೦೦೧	ಬಳ್ಳಾರಿ	೦.೬೧೭	ರಾಯಚೂರು	೦.೫೪೭
ಕರ್ನಾಟಕ	೧೯೯೧		೦.೫೪೧		
	೨೦೦೧		೦.೬೨೦		

ಮೂಲ : ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ : ೨೦೦೫

ಎರಡೂ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಕನಿಷ್ಠವಿದ್ದುದು ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಬುದು ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಬಹಳ ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಗರಿಷ್ಠ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠವಾಗಿದೆ. ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಐದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಎರಡು ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಸೂಚ್ಯಂಕಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಯಾವ ಸೂಚಿಯಂತೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಹಿಂದುಳಿದಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮತ್ತು ದುಸ್ಥಿತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ನಿವಾರಣೆ ಅಧ್ಯಯನದ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಪನ ಮಾಡಲು 'ಸಂಯುಕ್ತ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ' ವೆಂಬುದನ್ನು ಮತ್ತು ದುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮಾಪನ ಮಾಡಲು 'ಸಂಚಯಿತ ದುಸ್ಥಿತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ' ವೆಂಬುದನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ಈ ಕೈಪಿಡಿಯ ಭಾಗ -೧ ರಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಸಂಯುಕ್ತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಂಚಯನ ದುಸ್ಥಿತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು 'ಒಂದು' ಎಂಬ ಮಾನದಂಡದಿಂದ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಪನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ 'ಒಂದು' ಎಂಬ ಮಾನದಂಡದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ದುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮಾಪನ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸಮಗ್ರ ಸಂಯುಕ್ತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ 'ಒಂದು' ಎಂಬ ಮಾನದಂಡದಿಂದ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದರೆ ಅದು ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ಮಾಪನವಾದರೆ ಅವೆರಡರ ನಡುವಿನ ಅಂತರವೇ ದುಸ್ಥಿತಿಯ ಮಾಪನ. ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ದುಸ್ಥಿತಿಯ ವಿವರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ದುಸ್ಥಿತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ : ಗುಲಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆ : ೨೦೦೧

ಕೋಷ್ಟಕ ೪

ಕ್ರ.ಸಂ	ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	ಸಮಗ್ರ ಸಂಯುಕ್ತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ದುಸ್ಥಿತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ
೧.	ಅಫಜಲಪುರ	೦.೬೨	೦.೩೮
೨.	ಅಳಂದ	೦.೬೧	೦.೩೯
೩.	ಚಿಂಚೋಳಿ	೦.೫೭	೦.೪೩
೪.	ಚಿತ್ತಾಪುರ	೦.೬೫	೦.೩೫
೫.	ಗುಲಬರ್ಗಾ	೦.೮೯	೦.೧೧
೬.	ಜೇವರ್ಗಿ	೦.೫೭	೦.೪೩
೭.	ಸೇಡಂ	೦.೭೨	೦.೨೮
೮.	ಶಹಪುರ	೦.೬೨	೦.೩೮
೯.	ಸುರಪುರ	೦.೭೦	೦.೩೦
೧೦.	ಯಾದಗಿರ್	೦.೬೭	೦.೩೩
	ಗುಲಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆ	೬.೬೨	೩.೩೮

ಈ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದ ಪ್ರಕಾರ ಗುಲಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ದುಸ್ಥಿತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ ೩.೩೮. ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸಂಚಯಿತ ದುಸ್ಥಿತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಬಹುದಾಗಿದೆ. ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯು ವಿಭಾಗವಾರು ಸಂಚಯಿತ ದುಸ್ಥಿತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ವಿವರವನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಅದರ ವಿವರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ವಿಭಾಗವಾರು ಜಿಲ್ಲಾ ಸಂಚಯಿತ ದುಸ್ಥಿತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ : ೨೦೦೧

ಕೋಷ್ಟಕ ೫

ಕ್ರ. ಸಂ. ಜಿಲ್ಲೆ / ವಿಭಾಗಗಳು	ಸಂಚಯಿತ ದುಸ್ಥಿತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ
ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗ	೮.೦೬
೧. ಬಳ್ಳಾರಿ	೧.೦೦
೨. ಬೀದರ್	೧.೧೯
೩. ಗುಲಬರ್ಗಾ	೩.೩೮
೪. ರಾಯಚೂರು	೧.೫೦
೫. ಕೊಪ್ಪಳ	೦.೯೯
ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗ	೪.೧೨

೬.	ಬೆಳಗಾವಿ	೦.೬೯
೭.	ವಿಜಾಪುರ	೧.೪೦
೮.	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	೦.೫೬
೯.	ಧಾರವಾಡ	೦.೨೨
೧೦.	ಗದಗ	೦.೩೧
೧೧.	ಹಾವೇರಿ	೦.೫೩
೧೨.	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	೦.೪೧
	ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗ	೫.೩೨
೧೩.	ಬೆಂಗಳೂರು (ನಗರ)	೦.೧೦
೧೪.	ಬೆಂಗಳೂರು (ಗ್ರಾಮೀಣ)	೦.೫೫
೧೫.	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	೦.೮೬
೧೬.	ದಾವಣಗೆರೆ	೦.೮೪
೧೭.	ಕೋಲಾರ	೦.೯೪
೧೮.	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	೦.೨೬
೧೯.	ತುಮಕೂರು	೧.೭೭
	ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗ	೨.೭೬
೨೦.	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	೦.೩೦
೨೧.	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	—
೨೨.	ಉಡುಪಿ	—
೨೩.	ಹಾಸನ	೦.೪೨
೨೪.	ಕೊಡಗು	—
೨೫.	ಮಂಡ್ಯ	೦.೬೬
೨೬.	ಮೈಸೂರು	೦.೭೭
೨೭.	ಚಾಮರಾಜನಗರ	೦.೬೧
	ರಾಜ್ಯ	೨೦.೨೬

ವಿಭಾಗವಾರು ದುಸ್ಥಿತಿಯ ಶೇಕಡಪಾಲು

ಕೋಷ್ಟಕ ೬

ಕ್ರ. ಸಂ	ವಿಭಾಗ	ಸಂಚಯಿತ ದುಸ್ಥಿತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ಶೇಕಡ ಪಾಲು
೧.	ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗ	೫.೩೨	೫.೩೨/೨೦.೨೬x೧೦೦=೨೬.೨೬

೨೫

೧.	ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗ	೨.೭೬	೨.೭೬/೨೦.೨೬x೧೦೦=೧೩.೬೨
			೧೫
೨.	ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗ	೪.೧೨	೪.೧೨/೦/೨೬x೧೦೦=೨೦.೩೪
			೨೦
೪.	ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗ	೮.೦೬	೮.೦೬/೨೦.೨೬x೧೦೦=೩೯.೭೮
			೪೦
೫.	ರಾಜ್ಯ	೨೦.೨೬	೧೦೦.೦೦

ಸಮಿತಿಯ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆ ಸೂತ್ರ

ಸಂಚಯಿತ ದುಸ್ಥಿತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿಭಾಗಗಳು, ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ನಡುವೆ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದು ಸಮಿತಿಯ ಅಭಿಮತವಾಗಿದೆ. ಈ ಸೂತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ “ಹೆಚ್ಚು ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕು / ಜಿಲ್ಲೆ / ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅನುದಾನ, ಕಡಿಮೆ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕು / ಜಿಲ್ಲೆ / ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಅನುದಾನ, ಸಾವೇಕ್ಷವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಅನುದಾನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ.

ಸಮಿತಿಯ ಸೂತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅನುದಾನವನ್ನು ವಿಭಾಗವಾರು ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಹಂಚಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆ

ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗ	ಶೇ. ೨೫
ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗ	ಶೇ. ೧೫
ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕ	ಶೇ. ೪೦
ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗ	ಶೇ. ೨೦
ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗ	ಶೇ. ೪೦
ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ	ಶೇ. ೬೦
ರಾಜ್ಯದ ೧೧೪ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	೧೦೦.೦೦

ಭಾಗ ೨ – ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು

ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆಯ ಪ್ರಸ್ತುತ ಭಾಗ ೨ರಲ್ಲಿ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿಯು ನೀಡಿರುವ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಆಯ್ದು ಕೆಲವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳ ವಿವರವಾದ ಮಾಹಿತಿಗೆ ಮೂಲ ವರದಿಯನ್ನು ನೋಡುವುದು ಅಗತ್ಯ.

೧. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಾವು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಸಮಗ್ರವಾದಿ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಫಲವೇ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ. ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್‌ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಗ್ಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದ್ದರೂ ಸಮಗ್ರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶ-ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತಳಮಟ್ಟದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯ ತೀವ್ರಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ನಡೆದಿದೆ. ಇದು ಬದಲಾಗಬೇಕು.

೨. ಸಮಿತಿಯ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಹಾಗೂ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಶಿಫಾರಸ್ಸೆಂದರೆ ಸರ್ಕಾರವು ತುರ್ತಾಗಿ 'ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿ' ಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕು. ಜಿಲ್ಲೆ-ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ನಡುವೆ, ಪ್ರದೇಶ-ಪ್ರದೇಶಗಳ ನಡುವೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳೊಳಗೆ, ಪ್ರದೇಶಗಳೊಳಗೆ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದು ಅದರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರಬೇಕು.

೩. ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಅಥವಾ ವಾರ್ಷಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸುವಾಗ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಎರಡು ನೆಲೆಗಳಲ್ಲೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಕು.

೪. ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಒಂದು ಮಾನದಂಡವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆ-ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಟ್ಟವು ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು.

೫. ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕಗಳ ನಡುವೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಸಮಾನತೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿರುವುದು ದೃಢಪಟ್ಟಿದೆ. ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಗಾಧವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಮಾನತೆ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ತಮ್ಮದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

೬. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಶಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ವಹಿಸದೆ, ಸರ್ಕಾರವೇ ಅದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

೭. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಜೊತೆ ದುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆ ಬಗ್ಗೆಯೂ ನಾವು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

೮. ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವಿತರಣೆಗೆ, ಅನುದಾನ ಹಮ್ಮಿಕೆಗೆ ಸರ್ಕಾರವು ಸಮಿತಿ ರೂಪಿಸಿರುವ ಸಮಗ್ರ ಸಂಯುಕ್ತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಶೇ. ೪೦ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಶೇ. ೬೦ರ ಅನುದಾನವಿರಬೇಕೆಂದು ಸಮಿತಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ. ಈ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನ ಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತು ಸಮಿತಿ ಸೂತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ರೂ. ೧೬,೦೦೦=೦೦ ಯನ್ನು ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ೨೭ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದರ ಪಾಲು ಎಷ್ಟೆಂಬುದನ್ನು ಅನುಬಂಧ-೧ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದೆ.

೯. ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ಎಲ್ಲ ೧೦ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿವೆ. ಅವುಗಳಾವುವೆಂದರೆ ಶಿರಗುಪ್ಪೆ, ಅಫಜಲಪುರ, ಚಿತ್ತಾಪುರ. ಜೇವರ್ಗಿ, ಶಹಾಪುರ, ಯಾದಗಿರ್, ಯಲಬುರ್ಗಾ, ಸಿಂಧನೂರು, ದೇವದುರ್ಗ ಮತ್ತು ಮಾನವಿ. ಈ ಹತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಸರ್ಕಾರವು ಸಮಿತಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದೆ.

೧೦. ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಶಾಲಾ-ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನ ನೀಡುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ನಡೆಯಬೇಕು.

೧೧. ರಾಜ್ಯದ ೧೧೪ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸಮಿತಿಯು ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳ ರೂ. ೧೬.೦೦೦ ಕೋಟಿಗಳ ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದೆ. ಇದರ ಕಾಲಾವಧಿ ೨೦೦೩-೨೦೧೦

ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿಯು ರಾಜ್ಯದ ಹಿಂದುಳಿದ ೧೧೪ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅನೇಕ ವಿನೂತನ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿ ವರದಿಯ ಸಾರವನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಗ್ರಹಿಸಿದಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಸಲಹೆಯಾದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಸರ್ಕಾರದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ವೈಫಲ್ಯವಾಗಿದೆ. ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿಯು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಗುರುತಿಸುವ ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ರಾಜ್ಯದ ಹತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಇದುವರೆವಿಗೂ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವುದೇ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಗಮನಿಸಿದರೆ ಸರ್ಕಾರವು ಹಾಗೂ ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆ-ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು, ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳನ್ನು, ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವಂತೆ ಸಮಿತಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಭಾಗ ೪ – ಎಂಟು ವರ್ಷದ ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆ ಸೂತ್ರ

ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿಯ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಸಲಹೆಯೆಂದರೆ ರಾಜ್ಯ ೧೧೪ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಎಂಟು ವರ್ಷದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಅದು ರೂ. ೧೬,೦೦೦ ಕೋಟಿ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಗಳ ನಡುವೆ, ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ನಡುವೆ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ನಡುವೆ ಅನುದಾನ ಹಂಚುವ ಸೂತ್ರವು ಸಂಚಯಿತ ದುಸ್ಥಿತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಇದನ್ನು ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದೆ.

೧. ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯು ರೂಪಿಸಿರುವ ರೂ. ೧೬೦೦೦ ಕೋಟಿಯ ಎಂಟು ವರ್ಷದ ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಗುಲಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಅನುದಾನ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

೨. ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಮೊತ್ತ ರೂ. ೧೬,೦೦೦

೩. ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಪಾಲು ಶೇ. ೪೦ ರೂ. ೬೪೦೦ ಕೋಟಿ

೪. ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಾಲು ಶೇ. ೪೧.೯೪ ರೂ. ೨೬೮೪.೧೬

ಕೋಷ್ಟಕ ೭

ಕ್ರ.ಸಂ	ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	ಅನುದಾನದ ಹಂಚಿಕೆ ಸೂತ್ರ	ಶೇಕಡ ಪ್ರಮಾಣ	ಅನುದಾನದ ಮೊತ್ತ
೧.	ಅಫಜಲಪುರ	೦.೩೮ / ೩.೩೮x೧೦೦ =	ಶೇ. ೧೧.೨೪	ರೂ. ೩೦೧.೯೯ ಕೋಟಿ
೨.	ಅಳಂದ	೦.೩೯ / ೩.೩೮x೧೦೦ =	೧೧.೫೪	ರೂ. ೩೦೯.೭೫ ಕೋಟಿ

೩.	ಚಿಂಚೋಳಿ	೦.೪೩ / ೩.೩೮x೧೦೦ =	೧೨.೨೨	ರೂ. ೩೪೧.೪೨ ಕೋಟಿ
೪.	ಚಿತ್ತಾಪುರ	೦.೩೫ / ೩.೩೮x೧೦೦ =	೧೦.೩೬	ರೂ. ೨೨೮.೦೨ ಕೋಟಿ
೫.	ಗುಲಬರ್ಗಾ	೦.೧೧ / ೩.೩೮x೧೦೦ =	೩.೨೬	ರೂ. ೮೨.೦೫ ಕೋಟಿ
೬.	ಜೇವರ್ಗಿ	೦.೪೩ / ೩.೩೮x೧೦೦ =	೧೨.೨೨	ರೂ. ೩೪೧.೪೨ ಕೋಟಿ
೭.	ಸೇಡಂ	೦. ೨೮ / ೩.೩೮x೧೦೦ =	೮.೨೮	ರೂ. ೨೨೨.೨೪ ಕೋಟಿ
೮.	ಶಹಾಪುರ	೦. ೩೮ / ೩.೩೮x೧೦೦ =	೮.೨೮	ರೂ. ೨೨೨.೨೪ ಕೋಟಿ
೯.	ಶೋರಾಪುರ	೦. ೩೦ / ೩.೩೮x೧೦೦ =	೮.೮೮	ರೂ. ೨೩೮.೩೫ ಕೋಟಿ
೧೦.	ಯಾದಗಿರ್	೦. ೩೩ / ೩.೩೮x೧೦೦ =	೯.೭೬	ರೂ. ೨೬೧.೯೭ ಕೋಟಿ
	ಗುಲಬರ್ಗಾ	_____	೧೦೦.೦೦	ರೂ. ೨೬೮೪.೧೦ ಕೋಟಿ

ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿಯು ರೂಪಿಸಿರುವ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆ ಸೂತ್ರದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯದ ಹಿಂದುಳಿದ ೧೧೪ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ನಡುವೆ ಅನುದಾನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಹಂಚಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಸೂತ್ರ : ೨೦೦೭-೦೮

ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿಯು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದ ಎಂಟು ವರ್ಷದ ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಸರ್ಕಾರವು ೨೦೦೭-೦೮ರ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ವರ್ಷದ ಬಾಬು ರೂ. ೧೫೭೧.೫೦ ಕೋಟಿ ತೆಗೆದಿರಿಸಿದೆ. ಇದೊಂದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹ ಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಕ್ರಮವು ಅಭಿನಂದನೀಯವಾಗಿದೆ.

ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯದ ೧೧೪ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ನಡುವೆ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಕೆಳಕಂಡ ಸೂತ್ರವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ೩೯ ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಶೇ. ೫೦

ರಾಜ್ಯದ ೪೦ ಅತಿ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಶೇ. ೩೦

ರಾಜ್ಯದ ೩೫ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಶೇ. ೨೦

ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ೨೦೦೭-೦೮ನೆಯ ಸಾಲಿನ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆ ಹೀಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ೩೯ ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಶೇ. ೫೦ ರೂ. ೭೮೫.೭೫

ರಾಜ್ಯದ ೪೦ ಅತಿ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಶೇ. ೩೦ ರೂ. ೪೭೧.೭೫

ರಾಜ್ಯದ ೩೫ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಶೇ. ೨೦ ರೂ. ೩೧೪.೩೦

ಇದರ ವಿಭಾಗವಾರು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಹಂಚಿಕೆಯ ವಿವರವನ್ನು ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಕಡಿತ

ಸರ್ಕಾರಿ ಸೂತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ೨೦೦೭-೦೮ರಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ರೂ. ೧೫೭೧.೫೦ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುವ ಮೊತ್ತ ರೂ. ೪೯೯.೯೮ ಕೋಟಿ. ಆದರೆ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿಯು ಸೂತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿದರೆ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುವ ಮೊತ್ತ ರೂ. ೨೨೮.೨೦ ಕೋಟಿ. ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆ ಸೂತ್ರದ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಉಂಟಾಗುವ ಕಡಿತ ರೂ. ೧೨೮.೨೯ ಕೋಟಿ.

ಸರ್ಕಾರವು ರೂಪಿಸಿರುವ ೫೦:೨೦:೨೦ರ ಪ್ರಕಾರ ಅನುದಾನ ಹಂಚುವ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಕಡಿತ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೂ ಇದರಿಂದ ಕಡಿತ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಸೂತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯದ ಹಿಂದುಳಿದ ಮತ್ತೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ ವಿಜಾಪುರಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುವ ಮೊತ್ತ ರೂ. ೮೯.೫೭ ಕೋಟಿ. ಆದರೆ ಸಮಿತಿಯ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುವ ಮೊತ್ತ ರೂ. ೧೦೨.೮೨ ಕೋಟಿ.

ಹೀಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಸೂತ್ರದಿಂದ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಿತಿಯು ರೂಪಿಸಿರುವ ಸೂತ್ರವು ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇವೆರಡೂ ಸೂತ್ರಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರವು ರೂಪಿಸಿರುವ ೫೦:೨೦:೨೦ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು, ಸಮಿತಿ ಸೂಚಿಸಿರುವ ವಿಭಾಗವಾರು ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಏಕೆಂದರೆ ಸರ್ಕಾರಿಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವವರಿಗೆ ತೀವ್ರತೆಯು ಆಧಾರವಾಗಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ನಡುವೆ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ನಡುವೆ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮವಿಲ್ಲ.

ಭಾಗ ೫ - ನಾವೇನು ಮಾಡಬಹುದು - ಮಾಡಬೇಕು!

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಜನಮತಕ್ಕೆ, ಜನಾಭಿಪ್ರಾಯದ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವಿದೆ. ಜನಮತವು ಕೇವಲ ಜನಮತವಾಗಿರಬಾರದು. ಅದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಹಾಗೂ ಎಂಫೆರಿಕಲ್ ಆಧಾರ-ಪುರಾವೆಗಳು ಇರಬೇಕು. ಅರಿವಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜನಮತವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅತ್ಯಂತ ದುರದೃಷ್ಟದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಮುಂದುವರಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜನಮತದ ಸಂಘಟನೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನಮತದ ಸಂಘಟನೆಯಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮಾಹಿತಿಯು ಜನರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶವಾದ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜನಮತದ ಸಂಘಟನೆ ನಡೆಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅರಿವಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜನಮತವನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆಯ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವೇ ಇದಾಗಿದೆ. ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಂಟಕವಾಗಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳಾವುವು? ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ಅಧಿಕಗೊಳಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಕಾಮಗಾರಿಯೇ? ಅದು ಕೇವಲ ರಸ್ತೆ, ಸೇತುವೆ, ಕಟ್ಟಡ, ಸಮುದಾಯ ಭವನಗಳೇ? ಹಾಗಾದರೆ ಶಾಲೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಾಜರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯರಿರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು, ಜನರಿಗೆ ಔಷಧೋಪಾಚಾರ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲವೆ? ವಲಸೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ತಡೆಯುವುದು ಏನು? ಕಾಮಗಾರಿ, ರಸ್ತೆ-ಸೇತುವೆ ನಿರ್ಮಾಣ,

ಕಟ್ಟಡ ಕಟ್ಟಿಸುವುದು ಮುಂತಾದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ತೋರುವ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಯಾಕೆ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿಡುವ ಮಕ್ಕಳ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ? ಯಾರನ್ನು ನಾವು ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆಯೋ ಅವರು ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ನಿವಾರಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಮಾಡಬಹುದು?

ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಬಂಧಿ ಆದ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ತುಂಬಾ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ, ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೇನಿವೆ? ಇಂತಹ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಚರ್ಚೆಗೆ ಸಂವಾದಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿ ಜೀವಿಗಳ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ಣಾಯಕವಾದುದಾಗಿದೆ. ಅವಕಾಶ ಎಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೋ ಅಂತಹ ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ, ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಗಳಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಜನರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಚರ್ಚೆಯಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಾವೇನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಸೂತ್ರಗಳೇನಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನಾವು ನಮ್ಮ ಸಂದರ್ಭದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಎಂಟು ವರ್ಷದ ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆ ಸೂತ್ರದಿಂದ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಉಂಟಾಗುವ ಅನುದಾನದ ಕಡಿತವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿಯು ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಗುಲಬರ್ಗಾದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಜನರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೇಮಕವಾದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತೆ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಜಿಲ್ಲೆ-ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಉಚಿತ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ವಿತರಣೆ. ಸಮವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು, ಅಕ್ಷರ ದಾಸೋಹ ಮುಂತಾದವು ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಸ್ವರೂಪವು ತುಂಬಾ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ ವಸತಿನಿಲಯಗಳು, ವಸತಿಯುತ ಶಾಲೆಗಳು, ವಿಶೇಷ ಬೋಧನೆ ಮುಂತಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನೇ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ೫ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರ ಮತ್ತು ೫ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವಸತಿಯುತ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅದೇ ರೀತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಬೇಕು. ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ-ಕೌಟುಂಬಿಕವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿನ ಮಕ್ಕಳು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮೂಲಕ ತುಂಬಿಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಂದೋಳನವನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ದಿನಗೂಲಿ ರೂ. ೭೦ ರಷ್ಟಿದ್ದರೆ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅದು ಕನಿಷ್ಠ ರೂ. ೧೫೦ರಷ್ಟಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಕೂಲಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ದಿನಗೂಲಿಗೆ ರೂ. ೭೦ ನೀಡಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ರೂ. ೭೦ ನೀಡಬೇಕು. ಈ ಬಗೆಯ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಬಹುದು. ರಾಜ್ಯದ ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶವಾದ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಹರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆಯೂ ನಾವು ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಕಾರುಅಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಯಾವುದಾದರೂ ಯೋಜನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡರೆ ಅದನ್ನು ಅತಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಮುಗಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಐದು ವರ್ಷಗಳು ಒಂದು ಯೋಜನೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕಾಲಾವಧಿ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೆ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಮೂರು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮುಗಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಯೋಚಿಸಬೇಕು. ಈ ಬಗೆಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಜನಸಮೂಹ ಒತ್ತಾಯಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಜನಸಂಘಟನೆ ಪಾತ್ರ

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವಿಕೆ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು 'ರಾಜಕೀಕರಣ' ಗೊಳಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ರಾಜಕೀಕರಣ' ವೆಂಬುದನ್ನು ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಜನಸಮೂಹವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ - ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಪಾಲುವುದು ಮತ್ತು ಪಾಲನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸುವುದು ರಾಜಕಾರಣ. ಅದನ್ನು ಸೀಮಿತವಾದ ಹಾಗೂ ವಿಕೃತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂದು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗ ಮತ್ತು ಈ ವಿಭಾಗದ ಜನಸಮೂಹವು ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತನ್ನ ಪಾಲನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಬೇಕು. ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ರಾಜಕೀಕರಣಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ರಾಜಕೀಯ-ರಾಜಕಾರಣವೆನ್ನುವುದು ಕೇವಲ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೆಂದು ಸಂಕುಚಿತ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ಸಂಸತ್ ಸದಸ್ಯರು, ವಿಧಾನ ಮಂಡಳದ ಸದಸ್ಯರು ನಿರ್ವಾಹದಲ್ಲೇನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕದಿದ್ದರೆ ಅದು ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ವೈಫಲ್ಯವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯೆಂದು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ವಿಫಲರಾಗಿದ್ದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಜನಸಮೂಹದ ಪಾಲು ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜನಸಂಘಟನೆಯನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಟ್ಟುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯ ಹೇರುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಜನ ಸಂಘಟನೆಗಿರುತ್ತದೆ. ಜನಸಂಘಟನೆ ಪಾತ್ರವು ರಾಜಕಾರಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಿರ್ಣಾಯಕವಾದುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಜನಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಮಾಹಿತಿ ಇರಬೇಕು ಹಾಗೂ ಅರಿವು ಇರಬೇಕು. ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಅರಿವಿನ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನಸಂಘಟನೆ ನಡೆದರೆ ಅದು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಬಲ್ಲುದಾಗಿದೆ. ಜನ ಸಂಘಟನೆಯು ಕೇವಲ ಡಾ.ಡಿ.ಎಂ.ನಂಜುಡಪ್ಪ ವರದಿಯ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರೆ ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವರದಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ - ದುಸ್ಥಿತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವರ್ಗ ಸಂಬಂಧಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನಸಂಘಟನೆ ನಡೆಯಬೇಕು ಮತ್ತು ವರ್ಗಸಂಬಂಧಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅನುಸಂಧಾನ ನಡೆಯಬೇಕು. ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣದಂತಹ ಬೇಡಿಕೆಯು ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆದ್ಯತೆಗಳ ವಿಕೃತಿಯಾಗಬಹುದೇ ವಿನಾ ಅದು ಜನಸಮೂಹದ ವರ್ಗಾಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ -ದುಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವು ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜನ ಸಂಘಟನೆ ನಡೆಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಜನಸಂಘಟನೆಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅಮರ್ತ್ಯಸೆನ್ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕ್ವೆನ್ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕವೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಜನಸಮೂಹ ಅಥವಾ ಜನಸಂಘಟನೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಇಂತಹ ಜನಸಂಘಟನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೈಪಿಡಿ-ಹೊತ್ತಿಗೆಯು ಒಂದು ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ. ಏನು ಮಾಡಬೇಕು-ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಜನ ಸಂಘಟನೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಜನಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರನ್ನು ತೊಡಗಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅಧ್ಯಯನ-ಅರಿವು-ಜಾಗೃತಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ-ನೇರ ಕ್ರಮಗಳ ಸಂಯೋಜನೆ ಮೂಲಕ ಜನಸಂಘಟನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಜನಸಂಘಟನೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಕೇವಲ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಬಾರದು. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಜನರಿಗೆ ಜನಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅದು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅನುಸಂಧಾನ

ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕುರಿತಂತೆ, ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕುರಿತಂತೆ, ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಮೂಲಸೌಲಭ್ಯ ಕುರಿತಂತೆ ಅನುಸಂಧಾನ ನಡೆಯಬೇಕು, ಸಂವಾದ ನಡೆಯಬೇಕು. ಈ ಬಗೆಯ ಅನುಸಂಧಾನ-ಸಂವಾದದ ಮೂಲಕ ಜನಸಂಘಟನೆ ನಡೆಯಬೇಕು. ಇಂತಹ ಜನಸಂಘಟನೆಯು ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಮೆಲೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡ ತರಬಹುದು. ಆ ಮೂಲಕ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಈ ಜನ ಸಂಘಟನೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗದ ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಶಿಕ್ಷಕರು, ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿ ಸದಸ್ಯರು, ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ತೊಡಗಿಸಬಹುದು. ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಬಹುದು. ಮಹಿಳೆಯರು ಜನ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ತೊಡಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗೆ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಆಯಾಮ ಕೂಡ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯಬಾರದು.

ಅನುಬಂಧ ೧ – ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿ ಸೂತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆ : ೨೦೦೧

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ಶೇಕಡೆ ಪಾಲು	ರೂ. ೧೬೦೦೦ ಕೋಟಿ ಪಾಲು	ರೂ. ೧೫೭೧.೫೦ ಕೋಟಿಪಾಲು	ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ಶೇಕಡೆ ಪಾಲು	ರೂ. ೧೬೦೦೦ ಕೋಟಿ ಪಾಲು	ರೂ. ೧೫೭೧.೫೦ ಕೋಟಿಪಾಲು
ಬಳ್ಳಾರಿ	೧೨.೪೧	೨೯೪.೨೪	೨೮.೦೦	ಬೆಂಗಳೂರು (ಗ್ರಾ)	೧.೮೯	೨೫.೬೦	೨.೪೩
ಬೀದರ್	೧೪.೭೬	೯೪೪.೬೪	೯೨.೭೮	ಬೆಂಗಳೂರು (ನ)	೧೦.೩೪	೪೧೩.೬೦	೪೦.೬೨
ಗುಲಬರ್ಗಾ	೪೧.೯೪	೨೬೮೪.೧೬	೨೬೩.೬೪	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	೧೬.೧೬	೬೪೬.೪೦	೬೩.೪೯
ರಾಯಚೂರು	೧೮.೬೧	೧೧೯೧.೦೪	೧೧೬.೯೮೪	ದಾವಣಗೆರೆ	೧೫.೭೯	೬೩೧.೬೦	೬೨.೦೪
ಕೊಪ್ಪಳ	೧೨.೨೮	೭೮೫.೯೨	೭೭.೧೯೫	ಕೋಲಾರ	೧೭.೬೬	೭೦೬.೪೦	೬೯.೩೮
—	—	—	—	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	೪.೮೯	೧೯೫.೬೦	೧೯.೨೧
—	—	—	—	ತುಮಕೂರು	೩೩.೨೭	೧೩೩೦.೮೦	೧೩೦.೭೧
ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗ	೧೦೦.೦೦	೬೪೦೦.೦೦	೬೨೮.೬೦	ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗ	೧೦೦.೦೦	೪೦೦೦.೦೦	೩೯೨.೮೭
ಬೆಳಗಾವಿ	೧೬.೭೫	೫೩೬.೦೦	೫೨.೬೫	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	೧೦.೮೭	೨೬೦.೮೮	೨೫.೬೨
ಬಿಜಾಪುರ	೩೩.೯೯	೧೦೮೭.೭೮	೧೦೬.೮೩	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	—	—	—
ಬಾಗಲಕೋಟೆ	೧೩.೫೯	೪೩೪.೮೮	೪೨.೭೧	ಉಡುಪಿ	—	—	—
ಧಾರವಾಡ	೫.೩೪	೨೪೦.೬೪	೧೬.೭೮	ಹಾಸನ	೧೫.೨೨	೩೬೫.೨೮	೩೫.೮೮

ಗದಗ	೭೫೨	೨೪೦.೭೪	೨೩.೭೪	ಕೊಡಗು	—	—	—
ಹಾವೇರಿ	೧೨.೮೭	೪೧೧.೫೨	೪೦.೪೨	ಮಂಡ್ಯ	೨೩.೯೧	೫೭೩.೮೪	೫೭.೩೭
ಉ.ಕನ್ನಡ	೯.೯೫	೩೧೮.೪೦	೩೧.೨೭	ಮೈಸೂರು	೨೭.೯೦	೭೭೯.೭೦	೭೫.೭೭
—	—	—	—	ಚಾಮರಾಜನಗರ	೨೨.೦೦	೫೩೦.೪೦	೫೨.೦೦
ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗ	೧೦೦.೦೦	೩೨೦೦.೦೦	೩೧೪.೩೦	ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗ	೧೦೦.೦೦	೨೪೦೦.೦೦	೨೩೫.೭೩
ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ	೭೦.೦೦	೯೭೦೦.೦೦	೯೪೨.೯೦	ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕ	೪೦.೦೦	೭೪೦೦.೦೦	೭೨೮.೭೦

ಮೂಲ : ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಅಧ್ಯಯನದ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿಯ ಅಂತಿಮ ವರದಿ : ೨೦೦೨

ಎಂಟು ವರ್ಷದ ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಅನುದಾನ ವಿನಿಯೋಗ (ಡಿ.ಎಂ.ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ಸಮಿತಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸು)

ಅನುಬಂಧ ೨ – (ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ) ವಿಭಾಗಗಳು ಸರ್ಕಾರಿ ಸೂತ್ರ ಸಮಿತಿ ಸೂತ್ರ

ವಿಭಾಗಗಳು	ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	ಸರ್ಕಾರಿ ಸೂತ್ರ		ಒಟ್ಟು	ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	ಸಮಿತಿ ಸೂತ್ರ		ಒಟ್ಟು
		ಅತಿ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	ಅತ್ಯಂತ ಅತಿ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು			ಅತಿ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	
ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗ	೮೦.೮೨	೧೫೩.೨೨	೨೨೧.೭೨	೪೪೫.೭೬	೭೮.೫೭	೧೧೭.೮೭	೧೯೬.೪೪	೩೯೨.೮೬
ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗ	೮೯.೮೦	೧೧೭.೮೭	೪೦.೩೦	೨೪೭.೯೭	೪೭.೧೫	೭೦.೭೨	೧೧೭.೮೭	೨೩೫.೭೩
ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶ	೧೭೦.೭೨	೨೭೧.೦೮	೨೭೧.೯೨	೭೦೩.೭೨	೧೨೫.೭೧	೧೮೮.೫೮	೩೧೪.೩೦	೭೨೮.೫೯
ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗ	೧೨೫.೭೨	೧೪೧.೪೪	೧೦೦.೭೪	೩೬೭.೯೦	೭೨.೮೭	೯೪.೨೯	೧೫೭.೧೫	೩೧೪.೩೦
ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಭಾಗ	೧೭.೯೭	೫೮.೭೩	೪೨೩.೦೯	೪೯೯.೯೮	೧೨೫.೭೨	೧೮೮.೫೦	೪೧೪.೩೦	೭೨೮.೫೨
ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶ	೧೪೩.೭೮	೨೦೦.೩೭	೫೨೩.೮೩	೮೬೭.೮೮	೧೮೮.೫೮	೨೮೨.೭೯	೪೭೧.೪೫	೯೪೨.೮೨
ರಾಜ್ಯ	೩೧೪.೩೦	೪೭೧.೭೫	೭೮೫.೭೫	೧೫೭೧.೫೦	೩೧೪.೩೦	೪೭೧.೭೫	೭೮೫.೭೫	೧೫೭೧.೫೦

ಟಿಪ್ಪಣಿ : ಸರ್ಕಾರವು ೨೦೦೭-೦೮ನೆಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಂಟು ವರ್ಷದ ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ರೂ. ೧೫೭೧.೫ ಕೋಟಿ ಮೀಸಲಿಟ್ಟಿದೆ. ಅದನ್ನು ಸಮಿತಿ ಸೂತ್ರದಂತೆ ಹಂಚಿದರೆ ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಸೂತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಹಂಚಿದರೆ ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ.